

Tarihçi Kitabevi Yayınları • 57

*Genel Yayın Yönetmeni:* Necip Azakoğlu

*Editör:* Necip Azakoğlu

*Kitabın özgün adı:* "The Battlefields of Thessaly  
With Personal Experiences in Turkey and Greece" (London, 1897)

*Kitabın Osmanlıca adı:* Teselya Ma'rekesi (İkdam Matbaası, Dersaadet, 1315)

*Kitabın resmi:* Saray Ressamı Fausto Zonaro'nun Tablosu

*Kapak ve sayfa tasarımı:* Çağlar Yalçın

*Birinci baskı:* Mart 2014, İstanbul

*Boyutlar:* 13,5 x 21 cm

*Sayfa sayısı:* 240

*ISBN:* 978-605-4534-50-0

*Baskı ve cilt:*

Pasifik Ofset Ltd. Şti.

Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1

Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2

34310 Haramidere/İstanbul

*Sertifika no:* 12027

© Yayın hakları Tarihçi Kitabevi'ne aittir.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Moda Caddesi No: 104/A Moda/Kadıköy-İSTANBUL

Tel: 0216 418 68 86

GSM: 0530 370 74 11

[www.tarihcikitavebi.com](http://www.tarihcikitavebi.com)

[info@tarihcikitavebi.com](mailto:info@tarihcikitavebi.com)

İngiliz Parlamenter  
Sir Ellis Ashmead Bartlett

Osmanlı'nın Son Zaferi  
**TESELYA SAVAŞI**

Osmanlıcadan Günümüz Türkçesine Çeviren  
**Orhan Sakin**

İstanbul, Mart 2014

*Tarihçi*  
Kitabevi



## İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	11
<b>BİRİNCİ BÖLÜM</b> SAVAŞIN GERÇEK ANLAMI VE ÖNEMİ	15
<b>İKİNCİ BÖLÜM</b> SAVAŞIN SEBEPLERİ	19
<b>ÜÇÜNCÜ BÖLÜM</b> AVUSTURYA'NIN KONUMU	37
<b>DÖRDÜNCÜ BÖLÜM</b> HUDUTTA SEYAHATİMİZ	51
<b>BEŞİNCİ BÖLÜM</b> ETHEM PAŞA VE MİLONA	61
<b>ALTINCI BÖLÜM</b> MİLONA'DAN YENİŞEHİR'E	75
<b>YEDİNCİ BÖLÜM</b> SAVAŞA GENEL BİR BAKIŞ	83
<b>SEKİZİNCİ BÖLÜM</b> SAVAŞIN İKİNCİ AŞAMASI	103

<b>DOKUZUNCU BÖLÜM</b> BİRİNCİ VELESTİN MUHAREBESİ	123
<b>ONUNCU BÖLÜM</b> VELESTİN, ÇATALCA VE DÖMEKE	143
<b>ON BİRİNCİ BÖLÜM</b> EPİR MUHAREBESİ	169
<b>ON İKİNCİ BÖLÜM</b> TEMP VADİSİ VE ESARETİMİZ	179
<b>ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM</b> ESARETİMİZ VE AMİRAL	191
<b>ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM</b> PİRE'DE VE ATİNA'DA	211
<b>ON BEŞİNCİ BÖLÜM</b> YUNAN KRALI	217
<b>ON ALTINCI BÖLÜM</b> İSTANBUL	223
SON SÖZ	231
DİZİN	233

*Bu eseri;  
Cesaret, sebat ve dayanıklılıkları sayesinde  
nice defalar memleketlerini  
düşmanlarının saldırılarından korumuş olan  
kahraman, sabırlı ve bütün askerî meziyet ve  
vasıflara sahip olan Osmanlı ordusuna takdim ederim.*





**CAMPAIGNING IN THESSALY.**

*[Printed piece.]*

ELLIS

ELIA.

E A B.

Yazar, oğlu ve İlya





## GİRİŞ

Bu kitabı yazmaktaki maksadım, Teselya çarpışmaları sırasında oğlumla birlikte Atina ve İstanbul'a yaptığımız seyahat sırasında yaşadıklarımızı, gördüklerimizi hikâye etmektir. Bu esnada Osmanlı ordusunun Teselya Muharebeleri'nde yaptığı çeşitli harekâtı izledik. Orduyla birlikte hareket ettik, orduyla birlikte durduk. Osmanlı askerinin sadece cesaretini değil, askerî itaatini, davranışlarının ve fitratının güzelliğini de gözlerimizle gördük. Teselya'yı Melona boğazından Velestin'e kadar geçtik. Olimpos dağının kar ile kaplı olan beyaz tepelerini ve Peneius nehrini, Tempe vadisini seyrettik. Kumandan Ethem Paşa ve subaylar tarafından çok güzel karşılandık. Bu misafirperverlik, aynı zamanda bize Osmanlı ordusunu seyretme zevkini vermişti.

Yunanlıları az gördük. Fakat bunların içine istemeyerek düşmemiz çok faydalı oldu. Atina'nın şan ve düzeninin neden ibaret olduğunu görmüş olduk. Yunanlılardan gördüğümüz muamele için de şikâyet edilemez. Atina ve İstanbul'da bazı siyasilere görüştük. Teselya'da, Atina'da ve İstanbul'da bulunduğumuz kısa fakat oldukça hareketli geçen süre zarfında anladık ki, İngiltere için en doğru, en faydalı politika, eskilerin takip ettikleri yoldur. Dostluk politikası yerine düş-

manlık yolunun seçilmesi, İngiltere Hükümeti'ne ve halkına büyük zararlar vermiştir. Bu zararlar, Avrupa'dan daha çok Hindistan'a yöneliktir. Osmanlı hakkında sürekli muhabbetle muamele etmek, İngiltere için zorunluluktur. Bu, müteveffa Lord Beaconsfield'in siyaseti idi. Askerî sevkiyat için bu gerekliydi. İngiltere'yi büyük belalardan kurtarmak için yine bu siyaset takip edilmelidir.

Planların çiziminde emeği geçen Mülazım Crookshank ile "Teselya'da Osmanlı Askeriyle" adlı eserin sahibi Times muhabiri Mister Clive Bigham'a, Standard, Daily News, Ajans Reuter muhabirlerine teşekkür ederim.

E. A. B.  
Ağustos 1897



Teselya Haritasi



## BİRİNCİ BÖLÜM

### SAVAŞIN GERÇEK ANLAMI VE ÖNEMİ

Osmanlılar ile Yunanlılar arasında meydana gelen bu muharebe, büyük savaşlardan değildir. Bu savaşın önemli kısmı yalnız bir cephede toplanmıştı ve o kadar da şiddetli değildi. Çarpışmaya giren askerlerin sayısı çok olmadığı gibi, zayıflık da düşüktü.

Çarpışmalar bir ay sürmüştür. Sonuçta Yunan ordusu hezimete uğramış, Osmanlı ordusu Teselya'yı işgal etmiştir. Yanya taraflarındaki çarpışmaların neticesi ise çok sınırlıdır. Öyle ki, savaşın sonunda her iki tarafın birlikleri eski yerlerini koruyorlardı.

1897 tarihinde meydana gelen bu muharebeler, dışarıdan önemsiz görünse de siyasi yönden çok önemlidir; etkisi büyüktür. Yunan Savaşı, İngiltere'nin gerçek çıkarları açısından bir "Şark Meselesi" sorunudur. Bu savaş, Osmanlı ile büyük devletler arasında bir devir meydana getirmiştir. Bütün Müslümanlar açısından önemlidir. Zira Müslüman dünyası, bu savaşı görerek birlik ve beraberlik hissine kapılmıştır. Şimdiye kadar Müslümanlar arasında bilinmeyen birlik hissi, Teselya'daki başarı ile canlanmışır. Müslümanlar arası hassasiyetlerin yükselmesinin, İngiltere'nin Hindistan'da gele-

cekteki konumunu belirleyecek olmasından dolayı İngiltere için ne kadar önemli olduğu takdir edilecektir. Hindistan'da altmış milyona yakın Müslüman halkın bulunması yanında, Afganistan'ın kuzeyinden gelen yola hâkim olan Abdurrahman Han da bir Müslüman'dır.

Teselya çarpışmalarının neticelerinden birisi de, Türklerin nezdinde Alman ve Rus nüfuzunun artması, buna karşılık İngiltere'nin önemini kaybetmesi olmuştur. Bu bakış açısına göre, savaş İngiltere'ye de zarar vermiştir. Biz bu taraftan küstah hareketlerimizle Türklere karşı kabul edilemez tavırlarda bulunurken öbür taraftan Almanlar onlara dostluk ellerini uzattılar. Avrupa'da çıkacak bir savaş ihtimalini düşünerek Osmanlı'nın dostluğunu kazanmak amacıyla onların askeri kuvvetlerine yardım ettiler. Bu askeri bağıllık, Fransız-Rus ittifakının doğurduğu güç dengesinin ağırlık merkezini Almanya İmparatorluğu lehine çevirmiştir denebilir. Osmanlıların askeri kuvvetleri ve yüksek niyetleri göz ardı edilemez. İşte sahip olduğu bu önemden dolayı, Osmanlı'nın dostluğunun sürekliliğini temin için, bu kitabın müellifi fikirlerini ortaya koymaya kendini zorunlu hissetmiştir.

Osmanlı Padişahı, Osmanlı ordularının en büyük komutanı olduğu gibi aynı zamanda yeryüzündeki bütün Müslümanların da halifesidir. Türkler hakkında hakkaniyete dayalı politika yürütmek, İngiltere gibi çok sayıda Müslüman tebaası bulunan bir ülke için zorunluluktur. Fakat maalesef İngiltere'de bazı politikacılar ile boşboğaz gazetecilerin büyük bir kısmı, ihtiyatın ne demek olduğunu bilmeden, Türk kavmi hakkında görülmemiş şekilde gerçek dışı yalanların yayılmasına çalıştılar.

1894 Aralık ayını takip eden on ay zarfında yalancı gazeteciler, bazı karışıklıklar hakkında aslı esaslı olmayan bir takım dedikodulara dayanarak Türkler hakkında çok kötü sözler

sarf etmeye başladılar. Bunların dillerine doladıkları olayların ya büsbütün aslı yoktu, yahut çok önemsiz bir şey iken abartılmıştı. Politikacılar ve gazeteciler, gerçekte olmamış durumlardan dolayı Türklere ve hükümetlerine “vahşet” isnadına cüret ettiler. Dokuz ay boyunca Türklerin, Türk askerinin ve hükümetinin aleyhinde şiddetli bir dil kullandılar, iftiralarda bulundular. Bazı isyan ve karışıklıklar sırasında isyanların bastırılması için alınan tedbirler dolayısıyla birkaç yüz kişi telef olmuşsa, bunu İngiliz gazeteleri otuz-kırk bine yükseltmekten çekinmedi. Bunların bahsettikleri vahşetlerin hiç biri gerçekten olmadı. Hikâye olunan vahşet halleri, Osmanlı düşmanlarının sırf garazkârlıklarıyla yaptıkları uydurmalarıdır. Daha sonraları bir takım karışıklıklar daha çıkmışsa da bunlara sebep, İngilizlerin vaziyetleri idi. Onların yaptıkları haberlerin hepsi Osmanlı’ya zarar vermek isteyen çevrelerin yalanlarıydı. Bunların sonucunda İngiltere’nin de zarar görmesi kesindir. İngilizlerin yaptıkları, Osmanlı Hükümeti’ne ve kandırılmış olan isyancılara zarar vermişse de en büyük zarar yine İngiltere’ye ve İngiliz çıkarlarına dokunmuştur. İngilizlerin gerçek bir sebep yokken Türkler hakkında düşmanlık göstermeleri, sadece resmi mahfillerde değil, Müslüman halk arasında da kötü tesir yaptı. İngiltere’nin başı çektiği güçlerce Osmanlı unsurlarına zarar verileceği, milli kural ve hislerine dokunulacağı yönünde Osmanlılardaki kanaatler pekişti. İngiliz politikacıların o yanlış yolda dayandıkları feryat ve yaygaralar, bazı isyancıların kendi şahsi çıkarları için kullandıkları entrikalar idi ki, çok kan dökülmesine sebep oldu.

İngiliz diplomatlarının Rus ve Fransızlarla birlik olup Osmanlı Hükümeti’nden yerine getirilmesi mümkün olmayan taleplerde bulunmaları, elbette iyi netice vermeyecekti. Asırlardan beri egemenliğini korumuş olan gururlu bir millete elindekileri terk ettirmeye çalışmak, doğaya aykırıdır. İngiltere’de buralar pek bilinmedi.



1895 senesi 30 Eylöl günü, Ermeni fesat komitesinin kurduğu tecavüzcü ve vahŐi plan sonucu, iki bin silahlı Ermeni zorla Bab-ı Âli'ye girmeye çalıŐtı. Kuvvet kullanmaksızın kendilerini çevirmeye çalıŐan bir polis komiserini katledip maiyetindeki memurlardan birinin üzerine de ateŐ ettiler. Devlet-i Âliyye'nin merkezinde resmi dairelere ve bir polis memuruna yaptıkları bu kanlı saldırı, Anadolu'da İslam'a karşı bir ayaklanma olarak değerlendirildi. Müslüman halkın hiddet ve nefretini doğurdu. VahŐiyane bir saldırıyla baŐlayan olayların sonucunda faillerinin zarar görmesi neden böyle-sine telaŐ doğuruyor?

Osmanlılar ile Yunanlılar arasındaki savaŐta hazır bulunmam, Osmanlı askerinin savaş gücünü, yeni düzenlemelerini, subaylarının durumlarını doğrudan görmek içindi. Aynı Şekilde bir Türk erinin düŐman toprağında mağluba karşı nasıl muamele edeceğini de görmek arzusunda idim. Bununla birlikte savaşın çabuk bitip barıŐın bir an önce yapılmasını da istiyordum. Ama asıl amacım, savaşın sonucunu İngiltere'de yayımlayarak Osmanlı Devleti hakkında eski dostluk politikasının doğmasına aracılık etmekte.

Osmanlı'ya karşı kuvvet kullanmak gibi uygunsuz yollara gidilmesine karşı her fırsatta samimi tavsiyelerde bulunmak gereğini duydum. İngiliz eski siyasilerinin takip ettikleri yol budur. Osmanlı Hkmeti'ne karşı üç seneden beri yürütülen hasmane politikaların hiç kimseye yararı olmamıŐtır. Osmanlı ülkesinde felaket ve sıkıntılar dođurmuŐ, iki ülke arasında soğukluk meydana getirmiŐ ve buna karşılık da İngiltere'nin Şark'taki nüfuzu zarara uđramıŐtır.



## DİZİN

- I. Velestin Muharebesi, 90, 123-125.
- II. Velestin Muharebesi, 124, 145, 148.
- A**
- Abdurrahman Han, 16.
- Adalar Denizi, 52, 85, 224, 225.
- Adriyatik Denizi, 85.
- Ahmet Hıfzı Paşa, 91, 169.
- Akropolis, 213.
- Alasonya, 53, 54, 57, 59, 61, 62, 70, 72, 73, 76, 83-86, 91, 97, 106, 142, 144.
- Albay Bayrakdaris, 171-174.
- Albay Botzaris, 172-175, 177.
- Albay Doxas, 172.
- Albay Golfinopoulo, 172.
- Albay Golfito Polos, 173.
- Albay Manos, 86, 94, 114, 169, 170, 171.
- Albay Manos, 86, 94, 114, 169-171.
- Albay Mastrapas, 163.
- Albay Popoff, 48.
- Albay Vassos, 23, 24, 27.
- Ambelakia, 117, 180.
- Amilcare Cipriani, 88.
- Amiral Stamatelos, 148, 188, 193.
- Anadolu, 226, 227.
- Archibald Forbes, 73.
- Arminius Vambery, 47.
- Arnavut, 46, 49, 54, 55, 58, 71, 91, 108, 116, 133, 137, 138, 141, 143, 147, 176, 183; -lar, 41, 54, 55, 57, 63, 116, 117, 138, 140, 141, 146, 186, 208, 209.
- Atina, 11, 22, 28, 44, 88, 94-96, 170, 171, 173, 193-195, 198-200, 204-206, 212-215, 219.
- Avam Kamarası, 24.
- Avusturya, 23, 32, 37-39, 41, 42, 44, 45, 47, 48, 72.
- Ayasofya, 227.
- Aydonat (Paramythia), 172.
- B**
- Bab-ı Âli, 18, 89, 119, 227.
- Baltimon, 87, 89.
- Belgrat, 30, 47.
- Bennet Burleigh, 19, 99.
- Berlin Konferansı, 40.
- Berlin Muhtırası, 38.
- Beşpınar (Pentabigadia), 170, 171, 173.
- Beyoğlu, 226, 227.
- Blackwood's Magazine, 43.
- Blunt, 52, 231.
- Bourchier, 214.
- Bulgar, 39, 40, 48; -lar, 21, 29, 30, 39, 48.
- Bulgaristan, 21, 27, 29, 30, 33, 39, 40, 48, 58, 63, 73.

Bursa, 226.

Büyük Ada, 226.

## C

Cipriani, 88, 164.

Clement Harris, 171.

Clive Bigham, 12, 61, 94, 121.

Clive Bigham, 12, 61, 94, 121.

Condouriotis, 187.

Contemporary Review, 101.

Cynegeirus, 203.

## Ç

Çanakkale, 224, 225.

Çar II. Alexander, 38.

Çar III. Alexander, 32, 41.

Çar Nikola, 33, 34.

Çatalca (Pharsalos), 75, 90, 107,  
113, 114, 118, 123, 125, 127,  
143, 144, 146, 149-151, 153-  
157, 163, 164, 197, 208.

Çatalca Muharebeleri, 91, 93.

Çayağzı, 116, 181-185, 187, 188,  
193.

Çayhisar, 71.

Çerkez, 34, 58, 92, 126.

Çormaklı, 139.

## D

Daily Chronicle, 87, 89, 114.

Daily Mail, 62, 108, 121.

Daily Telegraph, 58, 90, 121.

Damasi, 95, 98.

Deliler köyü, 67, 68, 70, 71, 75,  
100, 104-106.

Deliler Muharebesi, 63, 78, 103,  
105, 110.

Delyannis, 43, 89, 207.

Demostenes, 28.

Dereli, 100, 105.

Develis, 87.

Dışkat, 89, 91, 144.

Dolmabahçe Sarayı, 231.

Domenik, 91.

Dömeke Muharebesi, 63, 92, 143,  
146, 163.

Dryad gemisi, 145, 192, 195.

## E

E. J. Dillon, 101, 169.

Edgar Vincent, 95.

Edirne taburu, 162.

Edmund Monson, 42.

Egerton, 194, 200, 205, 212, 213,  
223.

Elia Allemand, 51.

Ellis, 45, 47, 53, 55, 57, 78, 79, 111,  
118, 119, 129, 130, 135-137,  
141, 179, 184, 186, 188, 189,  
194, 198, 199, 207, 208, 212,  
214, 222, 224.

Enipeus, 149, 156.

Enver Bey, 65, 147.

Epir, 52, 84, 85, 87, 89, 91, 93, 94,  
114, 156, 168-171, 173, 175,  
177, 178.

Ermeni, 18, 40, 59, 115, 189, 229;  
-ler, 31, 58, 59, 65, 229.

Ermiye, 116, 154-156, 197, 199.  
234

Etniki Eteryä Örgütü, 21, 41, 42,  
80, 81, 82, 84-89, 93, 192, 204,  
218.

Eugene de Binder-Kriegelstein, 115.

Evia (Eğriboz), 202, 203.

Evzun askerleri, 93.

## F

Fairrman, 214.

Falerum, 204.

Farsala Muharebesi, 253.

Ferik Osman Paşa, 172, 175.

Filibiyada, 170.

Filipe, 39.

Fortnightly Review, 19, 100, 107.

Fremdenblatt, 115.

Furka Vadisi, 166.

## G

G. H. Wyndham, 231.

G. W. Steevens, 121.

Galiçya, 38, 43.

Garibaldiler, 164.

Garibova, 172.

Garsio, 86.

Gawain, 90.

Gazi Ahmet Muhtar Paşa, 125.

General Makrise, 99, 100.

General Mavromichalis, 99-101,  
105, 200.

General Smolenski, 94, 100, 127,  
143, 144, 154, 155.

Girit Meselesi, 24, 46.

Girit Müslümanları, 26, 27, 205.

Girit, 21-24, 26-28, 31, 33, 39, 41,  
42, 45, 83, 84, 116, 171, 219-  
221.

Grebne, 86-88.

Gribovo, 172, 174, 175.

Grumbkoff Paşa, 63, 78, 79, 109-  
111.

## H

H. A. Gwynne, 121.

Hafız Abdülezel Paşa, 69.

Hafız Paşa, 96, 97, 171.

Halkida Köprüsü, 202.

Halmyr, 146, 148.

Hamdi Paşa, 68, 75, 91, 95, 97,  
100, 103, 104, 106, 118, 139,  
144, 145, 149, 156, 157, 159,  
160, 163, 166, 167.

Hamilton, 121, 196, 200.

Hanopoulo, 173.

Harmanlı, 40.

Hasan Bey, 65.

Hasan Efendi, 135, 136.

Haydar Paşa, 68, 70, 73, 86, 96,  
104, 106, 118, 157, 160.

Hecimisi, 139.

Hilal-i Ahmer (Kızılay) Hastanesi,  
95.

Hindistan, 12, 15, 16, 35, 38, 229.

Hohenzollern Hanedanı, 29.

Horace Rumbold, 47.

Hüsni Paşa, 91.

## İ

İgnatiyef, 39.

İmaret, 176, 177.

İrlanda, 26, 59.

İslam Paşa, 88, 91, 156, 157, 159, 160, 162.

İstanbul, 11, 25, 31, 32, 34, 38, 39, 41, 51, 52, 58, 59, 66, 84, 85, 109, 115, 120, 155, 168, 199, 208, 221, 223-228, 231.

İstrevana, 272.

İthaka, 200.

İyonya, 187, 200.

## J

Julius Sezar, 153.

## K

Klabaka, 86, 88, 101.

Kandiye, 25, 26.

Kapsapoul, 87.

Karaçalı, 104, 105, 160.

Karadağ, 21, 27, 124.

Karadere, 68, 76-78, 103, 104, 109.

Karaferye, 51-54, 72, 83, 86.

Karanya, 84,87.

Kardıça, 144.

Karla Gölü, 113, 138.

Karya, 68, 95, 97.

Katerin, 178.

Katrina, 142.

Kefalo, 124.

Kervansaray, 175.

Keşiş Dağı (Uludağ), 226.

Kırım Harbi, 34, 38.

Kirli (Gherli), 115, 124-126, 135-137, 139, 142-144, 196.

Kitros, 142.

Kitya, 163.

Konisko, 86.

Kont Goluchowski, 37, 41-43, 45-47, 90, 199.

Königgratz, 72.

Kiritiri, 55, 71, 98, 104.

Krupp, 92, 93, 164, 224.

Kseriya, 67, 77.

Kumandan Ethem Paşa, 11, 49, 54, 59, 61- 63, 65-67, 70-73, 75, 76, 83, 86, 90, 96, 103, 108, 112, 113, 117-120, 124, 135-137, 144, 146, 147, 149, 151, 154-156, 158, 166, 168, 178, 183, 189.

Küstem Nehri, 68, 70, 78, 79, 81,97, 101, 109, 111, 117, 178, 180, 181, 183, 186.

Kütavi, 105, 106.

## L

Lamya, 146, 154, 156, 157, 159, 163-168.

Leftokarye, 91.

Leveson-Gower, 223.

Lord Beaconsfield, 12.

Lord Byron, 187.

Lord Derby, 38.

Lord Salisbury, 31, 38, 44.

Loros, 86, 169, 172-175.

Luis Cavagnari, 41.

## M

M. George Curzon, 24.

M. Nelidof, 33.

- Mackenzie Wallace, 213.  
 Makedonya, 27, 30, 37, 52, 73, 84, 87, 89, 218.  
 Maraton Meydan Savaşı, 203.  
 Marmara Denizi, 225.  
 Mati Muharebesi, 68.  
 Mavi Kitap, 41.  
 Maxse, 205, 206, 223.  
 Mehmet Ali Paşa, 40, 41.  
 Memduh Paşa, 68, 96, 103, 115, 144, 146, 149, 156-159, 166.  
 Merlin, 147, 194, 195, 198, 200.  
 Miaolis, 187, 192, 193, 198.  
 Miçovo, 156.  
 Miçve, 171.  
 Milona, 49, 54, 59, 61, 62, 66, 68-73, 76, 84, 86, 93, 96, 98, 103, 104, 108, 118, 156, 168.  
 Miltiades, 203.  
 Montgomery, 115, 116, 119, 121, 129, 130, 135, 136, 139, 141, 153, 156, 199, 205.  
 Morning Post, 79, 81, 121.  
 Mustafa Natık Bey, 63, 66, 81.  
 Mustafa Paşa, 91, 169.  
 Mylonas, 87.
- N**  
 Naim Paşa, 119, 123, 126, 128, 129, 131, 132, 134, 135, 143, 195, 196, 201.  
 Narda, 84-86, 89, 168-172, 175, 178.  
 Navarin, 226.  
 Necip Bey, 65, 66, 76, 111.
- Neşet Paşa, 71, 91, 98, 118, 149, 157, 159, 160, 162.  
 Neue Freie Presse, 109.  
 Nezeros, 75, 86, 89, 95, 97, 116, 204.  
 Nezeros, 75, 86, 89, 95, 97, 116, 204.  
 Nikopolis, 172.
- O**  
 Olimpos Dağı, 11, 68.  
 Olimpos Otel, 82, 111.  
 Ormiston Chant, 112.  
 Osmanlı Hükümeti, 17, 18, 21, 34, 61, 83, 84, 86, 89, 90, 95, 109, 218-221, 223, 231.  
 Osmanlı-Rus Savaşı, 30, 96.  
 Ossa Dağı, 117.
- P**  
 Patras, 175.  
 Pelham, 145, 195-197, 200.  
 Pelion (Pilatvepe), 124.  
 Peneius, 11, 186-188.  
 Perikles, 22.  
 Peşte, 47.  
 Petalas, 200, 207.  
 Petromilyon, 128.  
 Philip Currie, 66, 119.  
 Pilyon, 128, 131, 132, 196.  
 Pindus, 158.  
 Pire, 43, 44, 46, 204-206, 211, 214, 223.  
 Plaka, 171, 172.  
 Platamona, 181, 183, 185, 187.

- Platamonya, 85, 142, 178.  
 Polemarch Callimachus, 203.  
 Pomaklar, 39.  
 Pompei, 153.  
 Prens Alexander de Battenberg, 48.  
 Prens Bismarck, 38.  
 Prens Konstantin, 81, 86, 99, 100, 108, 110, 127, 146, 154, 156, 163, 166-168.  
 Prens Mavrokordato, 95.  
 Prens Reuss, 38.  
 Preveze, 85, 172-176, 178.  
 Prezrin Arnavut Taburu, 71, 137.  
 Prezrin, 41, 55, 71, 137, 138, 141.  
 Psara, 192-194, 199.
- R**
- Rallis, 85, 155, 205-209, 211-214, 223.  
 Rapsani, 97, 103, 105.  
 Rauf Bey, 59, 78, 116, 129, 179, 181-183.  
 Resmo, 26.  
 Reuter Ajansı, 90, 105.  
 Reveni, 90, 98, 103.  
 Rıza Paşa, 51, 52, 63, 91, 92, 160, 162.  
 Rizomilo, 124, 125, 128, 130-133, 138, 140, 142, 201, 202.  
 Russel, 72.
- S**
- Sabit Bey, 65, 76, 109.  
 Sadova Savaşı, 72.  
 Sakumba, 91.  
 Salagora, 170, 175.  
 Salib-i Ahmer (Kızılhaç), 95.  
 San Fransisco, 204.  
 Sardunya, 192.  
 Selanik, 37, 47, 49, 51, 52, 61, 83, 85, 142, 186, 187, 199.  
 Serfice, 54, 142.  
 Serfiçe Mutasarrıfı Hıfzı Paşa, 57, 58.  
 Seyfullah Bey, 88, 109, 116.  
 Seyfullah Paşa, 63, 66, 166-168.  
 Sikorun, 171.  
 Sinokefali, 124-126, 132, 144, 145, 149, 197.  
 Sir Ellis Ashmead Bartlett, 121, 231.  
 Sira (Syrako), 170.  
 Skaltsodimos, 170.  
 Skouzes, 89.  
 Slav, 21, 31, 37, 218.  
 Stamatelos, 148, 188, 193.  
 Stambouloff, 48.  
 Standard Gazetesi, 12, 109, 115, 121, 126, 139, 153, 156, 163, 173, 199, 205, 214.  
 Stanley, 47.  
 Steavens, 108.  
 Stia Kasabası Katliamı, 23.  
 Stoiloff, 48.  
 Stones, 62.  
 Strevina, 173.  
 Sultan Ahmet Camii, 227.  
 Süleyman Paşa, 91, 135.



**Ş**

Şark Meselesi, 15, 32, 37.  
Şarki Rumeli, 30.

**T**

Taşköprü, 109.  
Tcherniaeff, 48, 49.  
Termopil, 75, 168.  
Tırhala, 75, 84, 90, 99, 103, 117,  
144, 154, 156, 197.  
Times, 12, 61, 79, 88, 90, 94, 117,  
121, 213, 214.  
Tuna, 29, 47, 226.

**Ü**

Üsküdar, 226.

**V**

Velestin, 11, 55, 63, 90-93, 113,  
115, 118, 119, 123-128, 136,  
138, 142-144, 146-149, 154-  
156, 188, 195-197, 201, 208.  
Vistrika, 57.  
Viyana, 37, 41, 42, 47, 109.  
Vlaharna, 170.  
Volos (Galos), 44.  
Von Sonnenberg, 77, 78, 81, 111.  
Vözi, 159.  
Vrana, 203.

**W**

W. B. Harris, 43.  
Weldon, 79, 81, 179.  
William Peel, 58, 121, 150.  
William Peel, 58, 121, 150.

William Peel, 58, 121, 150.

Woods, 231.

**Y**

Yanya, 15, 83, 85, 86, 89, 169, 170-  
172.  
Yenişehir (Larissa), 34, 49, 54, 59,  
63, 65, 66, 68, 70, 71, 75-81,  
84-86, 90, 98-101, 103, 106-  
118, 120, 124, 133-137, 143,  
144, 149, 154, 179, 181, 192,  
194, 197, 213, 224, 226.  
Yeşil Camii, 111.  
Yunan Doğu Donanması, 178.

**Z**

Zermas, 87.  
Zeytun, 31, 65.  
Zibefçe, 49.

